

VC
2839

Fr. 47. 23

Vc
2839

VINEAM CHRISTI
 P E R
 COMPOSITIONEM
 PATAVIENSEM
 NOVO SOLE DONATAM
 REDEVNTE ANNO SAECVLARI

CIO IO CC LII

PIE CONTEMPLATUR

CAROLVS HENR. ZEIBICHIVS
 PHIL. PROF. PVBL. EXTRAORD.

Quod Lutherus noster, decurrente ad finem uita, laudabiliter acta, praedixerat, fore, ut, se fati subtracto, multi magnique in Imperio Germanico motus cieantur, id, conspirantibus monumentis, fide praeditis, atque ad declarandos abditos confiliorum Diuinorum recessus compositis, uerissime euenit

Vix, placida beataque morte, in natali solo, extinctus fuerat Aeterni Euangelii Internuncius, ubi gliscentibus a longo iam tempore in doctrinam emendatam odiis faces admouebantur, opera inprimis Caroli Quinti, Imperatoris, consilia probantis Paulli Tertii, Pontificis, ad Coetus Euangelici perniciem promouendam, atque auctoritatem Tridentini Concilii in tuto collocandam, excogitata. Quo fiebat, ut feruentis animi aestu utraque pars ad causam suam defendendam uteretur, ac, nouis nouarum licium feminibus sparsis, tranquillitas publica, robore suo ac firmamentis priuata, iaceret. Haec nemini non cognita fati atque perspecta erunt, qui, quantum ex bello Smalcaldico, quantum ex libro, Interim inscripto, iisque certaminibus, quae adiaphoristica dicitantur, turbarum olim diffidorumque subnatum in Germania fuerit, ea, qua decet, expendere ratione uoluerit

At, cum in infausto illo bello, cuius mentionem feci, Smalcaldico eo res perducta fuisset, ut Ioannes Fridericus, Princeps Elector Saxoniae, cum eoque Philippus, Comes Hassiae Prouincialis, ab Imperatore captiui ducti, huius subesse uiribus cogerebantur, tantum ea res Mauritium, Electorem, perturbauit, ut, Philippi maxime, Soceri sui, fortem miseratus, fataque illius sinistra indignissime ferens, non solum Concilio Tridentino, a Paulli Tertii successore, Iulio Tertio, instaurato, se opponeret, uerum etiam, cum Socerum suum, omnibus licet consilii usus, libertati redditum haud uideret, uehementiori in Caesarem impetu opus esse, iudicaret. Itaque omnes cogitationes suas eo retulit, ut Imperatorem, precibus haud flectendum, bello inuaderet. Ad quam rem, ex uoto gerendam, foedere opus esse, arbitratus, cum quibusdam Imperii Proceribus, maxime cum Henrico Secundo, Francogallorum Rege, icto, missis ad Prouinciarum Ordines literis, necessitatem facti huius declarantibus, expeditionem suscepit bellicam, qua, uenientibus auxilio Guilielmo, Comite Hassiae Prouinciali, atque Albrechto, Comite Marchico terrarum Brandenburgicarum, complures Imperatoris urbes, ipsamque, aliquot dierum interuallo, Vindelicorum Augustam, bello subegit, quibus, absente Mauritio, Vlma adiciebatur, confimili fortuna capta. Interea, turbato Patrum Tridentinorum confessu, de die, Patavii agendo, consultabatur. Mauritius, ex itinere redux factus, Oenipontem proficiscitur, ubi Imperator, de securitate sua, quibus fieri poterat, modis sollicitus, commorabatur. Is, de instante Mauriti aduentu certior factus, abire, fatius duxit, quam, aduentantem expectare. Itaque iter, Villacum in Carinthia suscipiendum, parabat, ita tamen, ut, priusquam illud ingrederetur, Ioannem Fridericum, carcere detentum, liberaret, ablata a latere ipsius cohorte Hispana. Quo beneficio laetus, Elector, torquem sibi aureum, cum eoque annulos, applicat. Tum Mauritius, Oenipontem ueniens, non tam iis, quae Caesaris, quam, quae Ferdinandi, Romanorum Regis, erant, parcendum, existimauit. Inde Patavium profectus, cum, praesente Ferdinando, pluribusque Principum personis, tum de dimittendo Philippo, Hasso, tum de rebus, ad exercitium fidei pertinentibus, disceptasset, factum est, ut Ferdinandus, Imperatorem Villaci salurans, illius ea de re mentem sciscitari, haud inconsultum putaret. Quo itinere confecto, ad Pacionem ipsam uenitur. Agit igitur ab una parte Carolus, Imperator, assistente Fratre, Ferdinando, Romanorum Rege, ab altera Mauritius, Saxoniae Elector, multis praec-

praesentibus Procerum Imperii Delegatis, de dimittendo Philippo, Comite Provinciali Hasso, de indicendis Comitiorum solennibus, ad pacem terrarum Germanicarum stabiliendam, de Ordinum coniunctorum copiis, Ferdinando tradendis, ad bellum, aduersus Turcum parandum, maxime uero, de tolerandis Sacris Coetus, tam Euangelici, quam Romani, et relinquendo utrique parti libero, quod dicitur, Exercitio Religionis

Tametſi autem tum acta tribus annis poſt transacta demum uideri poſſint, ob conſectum eo tempore negotium Pacis, quae Religioſa nuncupatur, haud tamen, a uero deſlectere me, exiſtimo, ſi, ex eadem illa reſtitutione Pacis, Patuui facta, plurimum redundaffe commodi in uniuerſum, qua patet, Coetum Euangelicum, ſiue, ut ſignificantius loquar, Solem ſpectari in ea nouum, dixero, amoeniſſimam Chriſti Vineam quaquaueſum illuſtrantem. Ac Vineae quidem uoce ubi utor, hac quid mihi uelim, haud exiſtimo, obſcurum fore. Eſt enim ea imago, perquam commoda atque elegans, idem exprimens, quod, communi loquendi genere, Eccleſiam dicimus. Doceat hoc, ex aetate ultima, Diuus Iacobus, qui, ubi Iudae, filio, Coetum nunciat, ex Ethnicis et Iudaeis colligendum, euenturum eſſe, ait, ut ex Tribu hac oriatur, qui pullum ſuum ad Vitem liget, et filium aſinae ſuae ad nobilem Vitem. Sic Regio Dadis animo occurſat Dextra illa Diuina, quae Vitem plantauerat, ex Aegypto aſportatam, quam curari, cupit, conſeruari, protegi. Ac Salomo Coeleſtis, cum Sponſa ſuauiſſima ſermonicatus, Vineas et Vites ore frequentius efferat, ut certiores nos reddat, ſe, tum diſſerentem, uerſatum cum illa in Vineis fuiſſe, earumque amoena ſpecie ſtatim ei temporum Noui Foederis repraesentaffe. Adde Ieſaiam, Vitem, cuius ſtilo Vineae celebratur Meſſiae, pinguiſſimo in oliuo plantata, a lapidibus purgata, torculari inſtructa. Et, quid aperius, ipſius teſtimonio Seruatoris, qui de Vineae ſuae, cui operarios conducit, tanta claritate, quanta uerborum copia, diſſerit, ut nemo noſtrum facile exiſtat, quem, quae uera imaginis illius ratio ſit, praeterat. Nec dubium mihi relinquatur, quin Arcani quippiam, ad idem referendum argumentum, latuerit in Vite illa aurea, quae Templi olim Hieroſolymitani Propylaeon, ut dicebatur, ſiue Pronaon, exornauit, eundem, inquam, locum, quem ſplendidis Regum donariis, aureo in primis Helenae, Reginae, Candelabro, fulſiſſe, accepimus

Sed, huic Vineae, quam in Orbe, Chriſti doctrinam profeſſo, deprehendo, Solem dari, non eſt admirandum. Ecquid enim ſalubrius fuerit alendis uiribus, coquendis botris, igne Solis temperato. Quo ſit, ut uis quaedam foecundans ineſſe Soli iure exiſtimeretur. Dimitto eos, quos, Mohammedis in doctrinam ac leges iurantes, ac ſuperſtitionem ſecutos antiquiſſimarum gentium, dulcedinis, neſcio, quid quantumque, reperiſſe ſibi uiſos eſſe in ficto quodam Solis lunaeque coniugio, ex Corano intelligimus, quem ita hic explicare Gelaloddinum, ut cum Abulſaraii teſtimonio conſpiret, Celeberrimus Vriemotus ſcienter obſeruat. Digniore, qui audiatur, teſtem aſſeram, Moſen, Vitem Numinis, qui, haud amplexus commentum iſtud, fructus Solis praetantiſſimos, quibus terra Iosephi, foecunditate ceteras antecellens, in primis ferax ſit, celebrat, in ſalutatione ultima, Tribubus impertita. Vtrum uero ad hunc pertineat locum commendatio Solis, a Dauide, Rege, profecta, qua cum Sponſo conſertur, ex thalamo ſuo egrediente, nondum ſatis aſſequor. Quamquam enim, relinqui exinde, putatur, et lucem Solis, et calorem illius, uariis prodeſſe modis terrae, fructibusque, in ea prouenientibus, aduerſatur tamen ſententiae huic tecta nocturni temporis commemoratio, cuius rationem habuiſſe uidetur Scriptor Diuinus, et, quo nihil deſcendere commodi a Sole, uique illius foecundante, in terram noſtram poteſt, quae demum ſequitur, egrediente Sole in ortu ſuo. Ex quo, parum ineſſe in hoc loco, apparet, quod rei, de qua diſſero, praefidium aſſerat

Vt

Kc 2839 PK

Vt Vineae imaginem quam elegantissime exprimit Orbis Euangelicus, ita Solem quendam nouum contemplari mihi uideor, Vineae huic orientem, in rebus, Patauii olim gestis. Ecquod enim, et quantum, beneficium est, a ui liberari et poenis, a minis ac metu, Coetum, qui Sacra proficitur emendata. Durum est, armata lege adstringi ad amplectenda placita, uirtute destituta, iugo subiici hominum, in inuestigando uero occoecatorum, in itinere ad Coelum uia duci lubrica et fallaci, tenebris pellere lucem, commentis ueritatem, effatis hominum sanctissima enunciata Diuina. At, quis est eorum, quibus memoriam repetere licet superiorum temporum, quem lateat, quantum sibi ea aetate indulerit Romana Ecclesia in flectendis ad nutum arbitriumque suum Diuinis Legibus, in grauidis hominum mentibus iugo statutorum, recens excogitorum, in ipsa, cum Ethnicismi, tum Iudaismi, caligine, fraudibus, opibus, armis, in Orbem Christianum reuocanda. Itaque in statu rerum, tam lugubri, tamque perturbato, fieri non poterat, quin, qui castra sequi Pontificis, illiusque Oraculis, uelut cuidam Diuini Numinis uoci, ac perpetuis doctrinae morumque monitoribus, obtemperare reuebant, in plura, eaque grauissima, incurrerent pericula, et, dum nulla ad deserendam priscam fidei regulam adigi ui poterat, famae, opum, ac tantum non uitae, facere iacturam cogentur. Temporibus, tam turbidis, quorum ueram rationem, longum foret, enarrando persequi, unus ille, isque saluberrimus, Patauicnsis Conuentus maximam partem finem indixit

Adsit Numen Sanctissimum Vineae Christi, quae tot tempestatum iniurias, ex quo plantata est, sustinuit. Protegat Mulierem, Sole uestitam, quam Diuus olim Ioannes, maiestatis plenam, conspexit, illius in Diademate Stellas, adhuc conspicuas, propitius conseruet, nec, frangi animum eius, sinat, multitudine dirarum, quas ab hominibus, aduersus Solem pugnantibus, a longo tempore pertulit, iis forte haud dissimiles, quae, cum Angelus ille, eidem Ioanni alio tempore apparens, phialam suam in Solem effudisset, in terra enunciabantur. Tueatur Sobolem, in qua procreanda illa quotidie occupatur, quo, Solis Iustitiae sub alas recepta, illiusque calore refecta, Christo se exhibeat a caligine mundi remotissimam, sanctissimo in eundem amore incensam, mentisque puritate, quae Amicam Christi decet, undecunque spectetur, insignem. Saluam esse, iubeat, Soleque rectam, GERMANIAM VNIVERSAM, in summo Gloruae, a MAIESTATE IMPERANTIVM profectae, fastigio collocatam, ut, si quando, belli pacisque uicissitudinibus exposita, aduersae fortunae acerbitatem, in statu rerum turbido, ferre teneatur, hoc splendore laeta, hac luminis claritate redintegrata, feliciter respiret, nec, foribus hosti patefacis, suas unquam consumi cedros, palmas, uites, oleas, inter gemitum ac lacrimas animaduertat. Conseruet amplius, sua collustratam Luce, DOMVM, quam uenerabundus nomino, SAXONICAM, tot Gratiae Diuinae ac Numinis praesentissimi documentis insignitam, tot summis, communemque admirationem ciuibus, Decoribus exornatam, ut cuncta terrarum Imperia Felicitati illius applaudant, omniumque in ea oculi defigantur. Eodem Solis beneficio frui, sinat, Vineam nostram, quo quidem nomine ab Hebraeis Academiae, in iisque maxime Iabhnensis, saluabantur, teste utroque Talmude. Sit haec curae eius quam commendatissima, quo Lux illius, in omnes Orbis partes sparsa, noua indies incrementa capiat, suoque splendore gaudia oculos aduersariorum quam ualidissime praestringat. Denique Coetum suum, demta Vineae terrestri specie, in eam transferat Urbem, quae, ab Agno illustrata, luce Solis ac lunae haud eger, ut Solem Iustitiae suauissimum, cui uitam, florem, fructum suum, in acceptis retulit, sua in sede gloriosa constitutum, inter oblectamenta, non enarranda, intueatur

V I T E M B E R G A E
 PRELO EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELD I
 ACADEMIAE A TYPIS

ULB Halle

007 650 876

3

LD 78

Pa. 47. 33

Vc
2839

VINEAM CHRISTI
PER
COMPOSITIONEM
PATAVIENSEM
NOVO SOLE DONATAM

REDEVNTE ANNO SAECVLARI

CID IO CC LII

PIE CONTEMPLATVR

CAROLVS HENR· ZEIBICHIVS

PHIL· PROF PVBL EXTRAORD

